

Pärnu Haigla – terve Pärnumaa nurgakivi

Urmas Sule – Pärnu Haigla

Nüüdseks on Pärnu Haigla realiseerinud oma eelmise aastatuhande lõpus võetud arengukavala eesmärgi olla piirkondlikult vastutava keskhaiglana oluline kompetentsikeskus Eesti tervishoiuvõrgustikus. Kirjeldatud rolli täitmisel lasub meie haiglal vastutus tagada kõigile abivajajatele kvaliteetne ja ööpäev läbi kättesaadav arstiabi. See on ülesanne, mida on võimalik täita vaid kollektiivil, kus töötavad kvalifitseeritud, motiveeritud ja koostööle orienteeritud inimesed. Oluline muutus, mis sellega aastate jooksul on kaasnenu, on patsiendi vajadustest lähtuva töökultuuri juurutamine.

Pärnu Haigla pakub praegu tööd ja eneseteostuse võimalust 1297 inimesele, kellest arste on 189, õdesid 390, hooldustöötajaid 217, tervishoiuteenustega seonduvaid töötajaid 192 ja tugiteenistuste töötajaid 309.

Haigla jaoks on arendus- ja ehitusprojektide realiseerimise periood mööda saanud. Nüüd oleme loodud võimalusi kasutamas ja potentsiaali ellu rakendamas. Pärnu Haiglas on loodud tehniline baas nüüdisaegsel tasemel aktiivraviks 31 erialal ja parimad võimalused Eestis õendus-hooldusteenuse pakkumiseks. Kiirabi-brigaade on kokku 8, neist 1 arstibrigaad (Pärnus) ja 7 õebrigaadi (1 Väandras, Kilingi-Nõmmel, Pärnu-Jaagupis ja Lihulas ning 3 Pärnu linnas). Samuti tegutseb haigla koosseisus veretalitus, mille eesmärk on arendada doonorlust ja tagada verekomponentide ööpäevaringne kättesaadavus.

1990. aastate keskel oli aga kõik hoopis teisiti. Pärnu Haigla töötas kahe amortiseerunud hoonetes

tegutseva statsionaariga, mille koosseisus oli üle 500 voodikoha. Samal ajal oli haigete mahutamise suuri probleeme. Kogu ülejäänud tervishoiuvaldkond, sealhulgas polikliiniline süsteem, oli killustatud ja haiglast lahutatud. See tingis palju ebaterveid pingeid inimeste ja asutuste vahel ning loomulikult massiliselt dubleerimist ja ebatervet konkurentsi. Puudus toimiv koostöövõrgustik. Omamoodi oli tegemist revolutsioonilise olukorraga, kus inimesed ei saanud ega tahtnud enam sarnasel moel edasi tegutseda. Riigi toleaaegsed tervishoiupoliitilised arengusuundumused toetasid aga sellesuunaliste kiirete reformide elluviimist.

Pärast Eesti Vabariigi iseseisvuse taastamist võeti 1991. aastal vastu ja hakkas 1992. aastal kehtima ravikindlustuse seadus, mille eesmärk oli sisse seada rahastamine solidaarse tervisekindlustuse kaudu ja soodustada otsustusprotsesside detsentraliseerimist. Samal aastal

alustati Eesti tervishoiuasutuste munitsipaliseerimist ja riik andis aktiivsematele kohalikele omavalitsustele üle raviasutuste varad.

1994. aasta alguseks oli Pärnus selge, et vanamoodi enam ei saa. Mustvalgeid filme enam ei toodetud ja värvilisi polnud veel välja mõeldud. Pärnu Haigla oli kahe valiku ees, kas areneda vabariikliku tähtsusega õpetavaks aktiivravi haiglaks või hääbuda pikaravi-hooldusravi haiglana.

Saabus uute suundade seadmise aeg. Pärnus otsiti aktiivselt võimalusi uue ja tulevikuvajadusi maksimaalselt arvestava tervishoiukorralduse mudeli loomiseks. Koostöös Sotsiaalministeeriumi ja Maailmapangaga loodi haigla uus arenguplaan. Samal aastal alustati Pärnus linnavalitsuse korraldusega tervishoiureformi, mille tulemusena loodi haigla baasil tegutsev terviklik eriarstiabikeskus ja eraldati sellest esimesena Eestis perearstid.

Pärnu Haigla Ristiku tänava terviselinnak.

Foto: Andres Putting

Loogilise sammuna järgnes sellele uutal alustel haigla arengukava ja funktsionaalse planeeringu koostamine, mille alusel projekteeriti täies mahus ringi nõukogude aja lõpus pooleli jäänud haiglahoone. Haiglahoone ehitus Ristiku tänaval taaskäivitus koostöös Riigi Kinnisvara Aktsiaseltsiga 2003. aasta oktoobris, ehitus võeti vastu 2004. aasta lõpus ja uude hoonesse kolimine toimus 2005. aasta alguses.

Juba Ristiku tänavale uut haiglahoonet planeerides oli selge, et see ei suuda mahutada kogu vajalikku. Osa erialasid jäid vanadesse hoonetesse. 2008. aastal asus haigla realiseerima oma arengukava teist etappi ehk kahe terviselinnaku kontseptsiooni. Selle tulemusena koondati kogu eriarstiabi koos taastusravi ja psühhiaatriaga Ristiku tänava hoonekompleksi ja õendus-hooldusteenuste osutamiseks loodi moodne keskus Ravi tänavale endisesse sisehaiguste haiglasse.

Nüüdsest on võimalik pakkuda lõimitud teenust psühhiaatria ambulatoorsetele, statsionaarsetele akuutsetele ja kroonilistele ebastabiilse remissiooniga patsientidele, depressiooni- ja ärevushäirega haigetele ning päevaravi klientidele. Samal ajal on võimaik saada ka psühholoogilist tuge, tegevusteraapiat, rehabilitatsiooni- ja majutusteenuseid, ühendades need omakorda somaatilise aktiivravi, taastusravi ja erinevate sotsiaalteenuste osutamisega.

Vajaduse taastusravi võimsama kompleksi järele, mis suudab pakkuda vesiravi ja spordimeditsiini teenuseid ning taastusravi, tõi esile inimeste soov saada kõik tervisteenused ühest kohast. Kui sanatooriumid on orienteeritud tervetele inimestele, siis haiglas saavad abi haiged ja seda suurem on vajadus saada seda komplekselt. Taastusraviteenuste arendamine ning vesiravikompleksi loomine ning aktiivriivahaigla juurde on oluline

samm nüüdisaegse tervisele orienteeritud haiglamudeli suunas.

Paralleelselt uusehitustega ehitati 2012. aastal Ristiku 1 praegu juba kasutuses oleva hoone operatsiooniplokis välja universaalse angiograafiaseadmega hübriidoperatsioonituba, mis võeti koostöös Tartu Ülikooli Kliinikumi ja Põhja-Eesti Regionaalhaigla juhtivate spetsialistidega kasutusele invasiivse kardioloogia uuringute ja protseduuride tegemiseks. Alates 2013. aastast alustati perifeersete veresoonte menetradioloogiliste protseduuridega, samuti laiendati röntgenoloogiliselt assisteeritud uuringuid ja protseduure operatsioonitua tingimustes.

Kirurgilises tegevuses kasvab järjest enam patsiendi elukvaliteedi parandamisele suunatud protseduuride hulk. Lisaks liigeste endoproteeserimisele ja silmakae operatiivsele ravile tehakse haiglas bariaatrilisi operatsioone, kiiresti arenevad erinevad laparoskoopilised ja endoskoopilised protseduurid kõigil kirurgilistel erialadel. Aktiivraviteenuste koondumine ühte korpusesse võimaldas oluliselt laiendada dermatoloogiliste ravi-protseduuride valikut.

Käesoleva aasta augustis sõlmiti koostöölepe Põhja-Eesti Regionaalhaigla (PERH) keemiaraviteenuse osutamiseks Pärnu Haiglas. Reaalne töö algas oktoobrist. Projekti eesmärk on kergendada füüsiliselt ja psühholoogiliselt koormavat ravi-protsessi onkoloogilistele haigetele ja nende lähedastele, tuues selle kvaliteetse raviteenusena haigete elukohale maksimaalselt lähedale.

Septembris alustas pidulikult oma tegevust Tallinna Tervishoiu Kõrgkooli, Pärnu Haigla, Eesti Õdede Liidu ja Tartu Ülikooli Pärnu kolledži õenduse põhiõppe ühisprojekt „Kool haiglas“. Sel aastal alustas meie haiglas kooliteed 30 õendustudengit.

Uued tänapäevased terviselinnakud on loonud Pärnu Haigla

head tingimused Eesti prioriteetsete tervishoiustrateegiatega elluviimiseks ja inimeste kasvavate ootuste täitmiseks. Saame anda oma panuse vähi-, südamehaiguste ja ennetatavate surmade strateegiatega järgimisse, samuti tahtest olenematut psühhiaatrilist ravi saavate isikute õiguste kaitseks, pere- ja emaduskoolitusesse ning rasedusaegsesse nõustamisesse.

Raviteenuste arendamise tulevik on süvenev koostöö selgete rollijaotustega raviasutuste vahel. Pärnu Haiglal ei ole olnud ega saa ka edaspidi olla plaanis konkureerida uute tehnoloogiate ja ravimeetodite väljatöötamise vallas selleks spetsialiseerunud haiglatega. Meie vaatenurk keeruliste operatsioonide ja raviprotsesside puhul on ühine toimimine raviasutustega, kes on selle valdkonna eksperdid. Niimoodi tegutsedes oleme suutnud efektiivselt rakendada kitsaste erioskustega spetsialiste koos õppe-arendustöö n-õ ekspordiga raviasutuste vahel.

Pärnu Haigla koostöömudel ei toetu vaid haiglate partnerlusele. Ravitöö järjepidevuse ja patsiendisõbralikkuse oluliseks prioriteediks on selgel rollijaotusel baseeruv koostöö piirkonna perearstidega. Siin on kasvava tähtsusega nii elektroonse andmevahetuse ja e-teenuste arendamine kui ka erinevates vormides teadmiste vahetuse toetamine.

Pärnu Haigla tuleviku määrab võimekus ligi tõmmata kompetentseid spetsialiste. Pärnu Haigla kui maakonna suurim tööandja peab aina olulisemaks häid inimsuhteid. Haigla personali rahulolu-uuringutest tuleb selgesti välja, et kolleegide head suhted ja eneseteostuse võimalus on üks olulisemaid tööalaseid motiveerijaid.

Järgmiste aastate investeeringud on suunatud eelkõige inimestesse, sest motiveeritud, kompetentsed ja arengule orienteeritud, koostööd ning inimsuhteid hindavad töötajad on haigla suurim väärtus.